

Giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho học sinh trung học phổ thông hiện nay

Phạm Thanh Tuấn*¹, Phùng Đức Ngọc²

* Tác giả liên hệ

¹ Email: phamthanhtuan187@gmail.com

Học viện Khoa học Xã hội Việt Nam

Số 57 Đường Nguyệt Ánh, Phường Bến Thành, Quận 1, Thành phố Hồ Chí Minh

² Email: ducngoc25051999@gmail.com

Trường Trung học phổ thông Lương Văn Can

173 Phạm Hùng, Phường 4, Quận 8,

Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

TÓM TẮT: Chủ tịch Hồ Chí Minh suốt cuộc đời cống hiến trọn vẹn cho độc lập, tự do của dân tộc, hạnh phúc của nhân dân. Những tư tưởng của Người luôn là di sản văn hóa vô giá của dân tộc Việt Nam. Một trong những tư tưởng quý giá cần được vận dụng rộng rãi trong giai đoạn hiện nay là tư tưởng đạo đức của Hồ Chí Minh. Người đã dành sự quan tâm và tình cảm rất lớn cho thế hệ trẻ - thế hệ nắm giữ vận mệnh của dân tộc, quyết định tương lai của đất nước. Ngày nay, cùng với sự phát triển của xu thế của thời đại và hội nhập quốc tế, trước những ảnh hưởng mặt trái của nền kinh tế thị trường, phần nào ảnh hưởng đến các thế hệ trẻ, trong đó có các em học sinh trung học phổ thông. Chính vì vậy, việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh vào việc giáo dục đạo đức cho học sinh trung học phổ thông hiện nay là đặc biệt quan trọng.

TỪ KHÓA: Tư tưởng đạo đức, giáo dục đạo đức, tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh, đạo đức học sinh trung học phổ thông.

→ Nhận bài 10/01/2022 → Nhận bài đã chỉnh sửa 22/01/2022 → Duyệt đăng 15/4/2022.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12210406>

1. Đặt vấn đề

Một trong những vấn đề đáng lo ngại hiện nay là đạo đức học đường của một bộ phận học sinh đang xuống cấp. Đó không chỉ là những biểu hiện lệch chuẩn trong hành vi, nhân cách đạo đức như: Thiếu lễ độ với người lớn, tụ tập gây gỗ đánh nhau, thói lười học, ham chơi, sống đua đòi và vi phạm pháp luật... Điều này không những gây hoang mang cho dư luận xã hội mà còn giống lên hồi chuông cảnh báo về công tác giáo dục đạo đức học sinh trong các trường học. Một trong những giải pháp quan trọng nâng cao giáo dục đạo đức học sinh chính là vận dụng tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh một cách cụ thể, thiết thực, hiệu quả trong trường học. Bởi giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh không những góp phần chấn chỉnh đạo đức, hạn chế những hành vi tiêu cực ở học sinh mà còn hướng học sinh có nếp sống giản dị, trong sáng, cao đẹp. Từ đó, các em có suy nghĩ hành động đúng đắn, có quan niệm sống nhân văn và có ý thức công dân sâu sắc.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tư tưởng và đạo đức Hồ Chí Minh có vai trò rất tích cực đối với việc nâng cao lí tưởng và nhận thức của học sinh trung học phổ thông hiện nay

Đạo đức Hồ Chí Minh không chỉ giúp cho các bạn trẻ nâng cao thể giới quan, nhân sinh quan mà còn có lí tưởng, nhận thức, lối sống phù hợp. Chẳng hạn, đạo đức Hồ Chí Minh về lòng yêu thương con người giúp cho các bạn trẻ có thái độ sống tích cực hơn, giàu lòng

nhân ái hơn, quan tâm hơn đến người khác, sống có trách nhiệm hơn với bản thân, gia đình và xã hội. Hay đạo đức Bác Hồ về Cần, Kiệm, Liêm, Chính là nền tảng của “đời sống mới”, nền tảng của thi đua ái quốc. Người dạy:

Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông

Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc

Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính

Thiếu một mùa, thì không thành trời

Thiếu một phương thì không thành đất

Thiếu một đức thì không thành người.

Đức tính cần kiệm liêm chính, chí công vô tư là một nội dung của cái gốc đạo đức, cái gốc của sự phát triển trong triết lí hành động của Hồ Chí Minh. Nhiều lời răn dạy của Người đọc lên chúng ta thấy như lời của Phật:

Mình hơn người chớ có kiêu căng

Người hơn mình chớ có nịnh hót

Thấy của người chớ có tham lam

Đối của mình chớ có bủn xỉn

Như vậy, lời dạy của Hồ Chí Minh đã chỉ ra cách ứng xử trong mọi mối quan hệ. Đối với mình: Không tự cao, tự đại, luôn chịu khó học tập cầu tiến bộ, luôn tự kiểm điểm để phát triển điều hay, sửa đổi điều dở của bản thân mình. Đối với Người: Không nịnh hót người trên, không xem khinh người dưới, luôn giữ thái độ chân thành, khiêm tốn, đoàn kết thật thà, không dối trá, lừa lọc. Đối với việc: Để việc công lên trên, lên trước việc tư, việc nhà. Đã phụ trách việc gì thì quyết làm cho kì được.

Tư tưởng và đạo đức Hồ Chí Minh luôn được xem là những giá trị cốt lõi và tinh hoa nhất của dân tộc Việt. Việc học tập và rèn luyện theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu trong công tác giáo dục học sinh trung học phổ thông. Người là tấm gương sáng suốt đời đấu tranh vì nhân dân, vì sự nghiệp giải phóng dân tộc và hiếm có một vĩ lãnh tụ nào trên thế giới mà trong những thời khắc hiểm nguy lại rất sáng suốt, điềm tĩnh, gan dạ và dũng cảm một cách phi thường như Bác. Ở Hồ Chủ tịch, tình yêu thương bao la đối với con người xuất phát từ lòng nhân ái, khoan dung và các giá trị đạo đức truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

Thấu hiểu và cảm nhận sâu sắc về tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh đối với thế hệ trẻ, nhất là học sinh trung học phổ thông là điều trân quý. Bởi đó là những giá trị tốt đẹp nhất của cả dân tộc hội tụ trong một con người tài hoa và vĩ đại.

Đối với học sinh đang trong quá trình hoàn thiện nhân cách thì đạo đức Hồ Chí Minh là chuẩn mực để các em học tập và noi theo. Thực hiện những tiêu chuẩn về đạo đức và nguyên tắc rèn luyện đạo đức theo tư tưởng Hồ Chí Minh sẽ tạo ra phong trào thi đua rèn luyện đạo đức mới, là một biện pháp tốt để xây dựng đạo đức trong tình hình hiện nay. Khi đất nước bước vào thời kì đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, việc học tập và thực hành theo tấm gương và tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh trở nên cần thiết hơn bao giờ hết. Quán triệt tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh trong sự nghiệp đổi mới, trước hết phải thấm nhuần tư tưởng của Người về vai trò và các phẩm chất đạo đức, đặc biệt kiên quyết khắc phục những biểu hiện xuống cấp về đạo đức con người nói chung, đạo đức học sinh nói riêng. Đây là một quá trình tạo ra những chuẩn mực giá trị đạo đức mới phù hợp với tiến trình phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa.

Tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh có vai trò rất tích cực trong việc nâng cao lí luận và nhận thức ở học sinh trung học phổ thông. Điều này giúp học sinh trung học phổ thông luôn chủ động, thường xuyên tìm hiểu và tuyên truyền về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, thay đổi thế giới quan và nhận thức của học sinh trung học phổ thông theo hướng khoa học, có tinh thần trách nhiệm, trung thực, tự giác nhằm hướng mục tiêu xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.2. Một số giải pháp giáo dục đạo đức, lối sống cho học sinh theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

2.2.1. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền về việc “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh” sâu rộng trong học sinh

Cần đẩy mạnh công tác tuyên truyền về tư tưởng, đạo

đức, phong cách Hồ Chí Minh sâu rộng trong học sinh, nhất là tạo thành các phong trào mạnh mẽ vào những ngày lễ như ngày 30 tháng 4 kỉ niệm giải phóng Miền Nam, thống nhất đất nước; ngày 19 tháng 5 sinh nhật Bác; ngày Quốc khánh 02 tháng 9 gắn với các nội dung, chuyên đề cụ thể nhằm làm cho toàn thể cán bộ, giáo viên và học sinh nhận thức sâu sắc những nội dung cơ bản, giá trị to lớn của tư tưởng, tư tưởng đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh, thúc đẩy mạnh mẽ việc làm theo tư tưởng đạo đức của Người. Việc tuyên truyền phải được thực hiện thường xuyên, liên tục, thiết thực và có những đợt cao điểm hợp lí.

Cần đẩy mạnh tuyên truyền thông qua website nhà trường, thông qua phát thanh, qua bản tin nội bộ... Cần kết hợp giữa giáo dục những phẩm chất truyền thống như yêu nước, lòng nhân ái, vị tha, trung hiếu, cần, kiệm... với các giá trị đạo đức mới như chủ động, sáng tạo, tự lập, tự chủ, vượt khó.

2.2.2. Xác định các nội dung của tư tưởng, đạo đức Hồ Chí Minh cần đưa vào giáo dục trong nhà trường

Có thể đưa thành một môn học hoặc một phần quan trọng của một số môn học như: Giáo dục công dân, Ngữ văn, Lịch sử... Tăng cường giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh trong các hoạt động ngoại khoá. Kết hợp giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh với giáo dục truyền thống, bản sắc văn hoá Việt Nam cho học sinh.

Tuỳ theo từng đối tượng người học, thời điểm và yêu cầu cần đạt đối với từng môn học cụ thể. Có thể xác định nội dung giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh trong nhà trường như sau:

Trung thành: Trọn đời trung thành với Tổ quốc, với nhân dân, với cánh mạng và niềm tin vào xã hội chủ nghĩa trong tương lai.

Dũng cảm: Không sợ khổ, không sợ khó, nâng cao quan điểm “Đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên”, sẵn sàng đương đầu với mọi khó khăn và thử thách.

Khiêm tốn: Không nên khoe khoang, không được khoe công, không được tự phụ.

Ngoài ra, đối với việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho học sinh trung học phổ thông, cần phải quán triệt những nội dung, quan điểm có tính chất phù hợp với tâm lí lứa tuổi và nhận thức của người học. Đối với thế hệ trẻ, nhất là học sinh trung học phổ thông hiện nay, giáo dục đạo đức Hồ Chí Minh cần phải hiểu rõ năm đức tính là: trí, tín, nhân, dũng, liêm.

Trí: Là sáng suốt, có nhận thức đúng đắn và rõ ràng, phân biệt được phải trái, đúng sai, biết cái tốt để nhân rộng, biết cái xấu để mà tránh.

Tin: Là niềm tin, trách nhiệm. Nói và làm phải nhất trí, làm thế nào cho mọi người tin, cho dân tin, dân quý.

Nhân: Là phải có được lòng bác ái, vị tha, yêu thương con người, yêu đồng bào và dân tộc anh em.

Dũng: Là phải mạnh dạn, quả quyết nhưng phải có kế hoạch. Kiên quyết làm ngay, nghĩa là phải có lòng dũng cảm trong mọi việc.

Liêm: Là không tham danh, tham quyền, không tham sống, không tham giá trị vật chất. Phải liêm khiết và trong sạch.

Đối với thế hệ trẻ, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn mong mỏi: “Đạo đức cộng sản chủ nghĩa đối với các cháu là chăm học, giúp người lớn, đoàn kết, có kỉ luật”. Người mong rằng: “Phải thấm nhuần đạo đức cách mạng tức là khiêm tốn, đoàn kết, thực hành chủ nghĩa tập thể... ra sức cần kiệm dựng xây nước nhà”.

Đặc biệt, giáo dục cho học sinh có thái độ sống tích cực; đam mê, khát vọng và nhiệt huyết; có lòng trắc ẩn, lòng biết ơn, lòng vị tha, yêu thương, nhân ái với mọi người.

Con người được sinh ra đều mang những đặc điểm cơ bản giống nhau. Tuy nhiên, mỗi người qua giáo dục, môi trường sống lại được “trang bị” cho mình một thái độ sống khác nhau, chính điều này đã tạo nên sự khác biệt lớn trong xã hội. Cần giáo dục để học sinh nhận thức được rằng, thái độ sống tích cực không chỉ ảnh hưởng đến hạnh phúc hay sự thành đạt của riêng mình mà còn tác động đến gia đình, bạn bè và mọi người xung quanh. Từ đó, giúp cho học sinh xây dựng, hướng đến một cuộc sống và hạnh phúc để các em khám phá cuộc sống tràn đầy mơ ước của tương lai phía trước.

Giáo dục học sinh có lòng trắc ẩn, lòng biết ơn, lòng vị tha, yêu thương, nhân ái với mọi người: Thông qua các hoạt động giáo dục để chứng tỏ cho các em thấy những giá trị đạo đức trên là “nguyên tắc vàng”, “là kim chỉ nam” cho bản thân các em trong những trải nghiệm cuộc sống. Nếu học sinh áp dụng được những điều này vào cuộc sống, vào cách cư xử với mọi người xung quanh thì các em sẽ chiếm lĩnh được tình cảm người khác. Đồng thời, sẽ hiểu được giá trị bản thân, khi đó mọi vấn đề trong cuộc sống sẽ trở nên dễ dàng và suôn sẻ hơn.

Giáo dục cho học sinh có niềm đam mê, khát vọng và nhiệt huyết mới có thể làm nên những điều kì diệu trong cuộc sống. Thông qua những hoạt động trải nghiệm, các tấm gương khát vọng nỗ lực vươn lên để chiếm lĩnh thành công. Để các em luôn luôn ý thức được rằng, dù mình đã lựa chọn con đường nào thì phải đi suốt con đường đó bằng tất cả lòng đam mê và nhiệt huyết của mình mới có thể thành công.

2.2.3. Đa dạng hóa các phương pháp và hình thức giáo dục học sinh theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh

Ngoài việc tuyên truyền và lồng ghép các nội dung giáo dục đạo đức cho học sinh, nhà trường nên đa dạng hóa phương pháp và hình thức như: Gắn với các ngày kỉ niệm của đất nước, địa phương, nhà trường nên tổ chức cho cán bộ, giáo viên và học sinh sinh hoạt tập thể về nội dung của các chuyên đề tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh bằng những hình thức phong phú. Qua đó, giúp học sinh lĩnh hội được những kiến thức cũng như giá trị về tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh đối với thế hệ trẻ.

Nhà trường cần thành lập ban biên tập và xây dựng chương trình thi kể chuyện về đề tài “*Giương tiêu biểu làm theo lời Bác*” nhằm kể các bài viết, các tấm gương cán bộ, giáo viên, học sinh tiêu biểu học tập và làm theo lời Bác để tuyên truyền trong nhà trường.

Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong nhà trường cần có sự phối hợp với đoàn thể, các ban, ngành nhằm vận động và tổ chức những hội thi có liên quan đến việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh đến với học sinh như cuộc thi “Kể chuyện Bác Hồ”, hội thi tìm hiểu về cuộc đời và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh, viết thư tri ân nhân kỉ niệm ngày sinh của Chủ tịch Hồ Chí Minh (ngày 19 tháng 5 năm 1890). Đồng thời, Đoàn Thanh niên cũng nâng cao công tác tuyên truyền thông qua các trang mạng thông tin điện tử, trang web của nhà trường hoặc thành lập kỉ yếu của nhà trường. Điều này sẽ dễ dàng tiếp cận đến các em học sinh trung học phổ thông vì sự tác động của nền công nghiệp 4.0 đã rất phổ biến ở nước ta hiện nay.

Tổ chức các hoạt động ngoại khóa hướng tới chủ đề giáo dục đạo đức và kĩ năng sống cho học sinh. Qua đó, lồng ghép nội dung chương trình giáo dục đạo đức tư tưởng Hồ Chí Minh đến với người học theo đúng định hướng phát triển toàn diện về phẩm chất và năng lực trong Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể.

Tổ chức những buổi nghe khách mời nói chuyện về đạo đức Hồ Chí Minh, những trải lòng của bộ đội Cụ Hồ, những chia sẻ và thăm hỏi của bà mẹ Việt Nam anh hùng. Qua đó, giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho các em học sinh bằng phương pháp nêu gương, trực quan sinh động và kiểm nghiệm thực tiễn.

Thực hiện công tác tuyên truyền về cuộc vận động thông qua các buổi sinh hoạt ngoại khóa của nhà trường, băng rôn, khẩu hiệu, bảng tin tại các địa điểm của trường thông qua các cuộc thi viết bài cảm nhận, các cuộc thi sáng tác báo tường, làm tập san, vẽ tranh, văn nghệ hoặc qua các buổi phát thanh của trường, ...

Một trong những phương thức có thể vận dụng hiệu quả chính là sử dụng mạng xã hội: Facebook, zalo,

twitter, youtube,... để lan tỏa những bài học qua video, hình ảnh, hoạt động thực tế,... tác động tới nhận thức và tư tưởng của các em một cách nhanh chóng và mạnh mẽ. Có thể vận dụng để mạng xã hội trở thành một công cụ giáo dục đặc lực, uốn nắn, định hướng cho học sinh ngay cả trong việc các em đăng status, video, hình ảnh, comment, like,...

Việc giảng dạy các môn học có liên quan trong việc lồng ghép giáo dục đạo đức tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo viên luôn phải đổi mới phương pháp và cách thức dạy học, có thể sử dụng những phương pháp dạy học hiện đại như: Phương pháp làm việc nhóm, phương pháp lớp học đảo ngược, phương pháp thuyết trình,... về các nội dung học tập và làm theo tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh. Hoặc có thể kết hợp hài hòa giữa phương pháp truyền thống và hiện đại trong việc giáo dục tư tưởng đạo đức Hồ Chí Minh cho các em học sinh trung học phổ thông hiện nay.

Song song với các hoạt động trên, chi bộ, ban lãnh đạo nhà trường cần quan tâm chỉ đạo phối hợp các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nhà trường để nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức học sinh. Sự chỉ đạo đúng đắn, kịp thời, sát sao luôn là yếu tố quan trọng quyết định thắng lợi. Vì thế, các tổ chức, cá nhân trong nhà trường như: Đoàn trường, hội phụ huynh, giáo viên chủ nhiệm cần kết hợp với công an huyện cũng như chính quyền địa phương để quản lý, bảo vệ và giáo dục học sinh.

2.2.4. Tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc và chú trọng công tác khen thưởng, kỉ luật để nâng cao chất lượng giáo dục đạo đức học sinh

Một trong những nguyên tắc hoạt động đảm bảo tính hiệu quả đó là sau khi chỉ đạo, giao việc, giáo viên cần kiểm tra, đôn đốc chặt chẽ, kịp thời. Có như vậy mới nắm bắt được học sinh đang nhận thức vấn đề, xử lí công việc như thế nào; có khó khăn, vướng mắc gì không để kịp thời động viên, nhắc nhở, giải quyết.

Để tạo được động lực cho học sinh tích cực học tập, nhà trường cần có biện pháp khích lệ, động viên học sinh kịp thời, khuyến khích các em tích cực, tự giác trong mọi hoạt động. Biểu dương, khen thưởng các điển hình tiên tiến, những gương người tốt, việc tốt để tạo sức lan tỏa. Đồng thời, cũng xử lí kỉ luật nghiêm, kịp thời những trường hợp vi phạm để răn đe. Việc kỉ luật học sinh phải mang tính răn đe nhưng quan trọng nhất là mang tính giáo dục, tính hướng thiện và phục thiện.

Những tấm gương sáng trong học tập, rèn luyện và hoạt động phong trào của học sinh được nêu gương, khen thưởng kịp thời sẽ khuyến khích, giúp các em có thêm động lực để tiếp tục học tập, tu dưỡng, rèn luyện bản thân.

2.2.5. Tiếp tục nâng cao chất lượng phối hợp giữa giáo viên chủ nhiệm, nhà trường, gia đình và xã hội

Để không ngừng nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác giáo dục nói chung, giáo dục đạo đức cho học sinh nói riêng, phải có sự kết hợp giáo dục của gia đình, của nhà trường và xã hội thành một quá trình thống nhất, liên tục và hoàn chỉnh. Thực tế cho thấy, những câu chuyện học sinh, sinh viên có hành động vô lễ với giáo viên thường bắt nguồn từ cách giáo dục trong gia đình, bắt chước những hành vi ngoài xã hội. Cho nên, giáo dục trong nhà trường cần có sự giáo dục ngoài xã hội và của chính gia đình. Có như thế, việc giáo dục trong nhà trường được tốt hơn và ngược lại giáo dục trong nhà trường dù tốt đến mấy, nhưng thiếu giáo dục trong gia đình và ngoài xã hội thì kết quả cũng không được như mong muốn.

Đối với giáo viên chủ nhiệm: Là người trực tiếp thay mặt nhà trường giáo dục học sinh, là người thực hiện sự phối hợp, liên kết bền chặt với giáo viên bộ môn, các đoàn thể trong nhà trường, giữa “*Gia đình - Nhà trường - Xã hội*”. Giáo dục đạo đức học sinh là một công việc đòi hỏi sự kiên trì, cần phải có tâm huyết với nghề; có phương pháp chủ nhiệm tốt với một kế hoạch toàn diện, hợp lí, linh hoạt. Từ việc tìm hiểu, nắm bắt hoàn cảnh gia đình, năng lực, hoàn cảnh khó khăn của từng học sinh... đến việc xử lí tình huống. Tất cả đều cần có sự nghiêm khắc của người thầy, đồng thời phải có tấm lòng yêu thương, thể hiện trách nhiệm, lòng vị tha; thông cảm chia sẻ niềm vui, nỗi buồn, giúp đỡ các em vượt qua khó khăn, dành thời gian để tâm sự, khuyên bảo chân tình, tạo được niềm tin động lực cho học sinh phấn đấu hoàn thiện. Hình ảnh người thầy ảnh hưởng không nhỏ đến học sinh. Chính vì vậy, giáo viên chủ nhiệm không những cần năng lực chuyên môn mà còn đòi hỏi phải thật sự là tấm gương sáng về tác phong, tư cách đạo đức; chuẩn mực trong trang phục, lời nói, cách ứng xử... Như vậy, lời nói, đề xuất của giáo viên chủ nhiệm mới có trọng lượng với học sinh.

Đối với giáo viên bộ môn: Chú ý đến mọi đối tượng học sinh để tận tình giúp đỡ các em tiếp thu tốt nhất kiến thức mình truyền đạt. Tích cực nâng cao chất lượng giờ dạy, chú trọng yêu cầu hiệu quả việc lồng ghép nội dung giáo dục đạo đức học sinh trong môn học, giờ học. Trong đó, các môn khoa học xã hội và nhân văn như: Ngữ văn, Lịch sử, Địa lí, Giáo dục công dân... có vị trí quan trọng đối với việc trang bị cho học sinh những hiểu biết cơ bản về phẩm chất, đạo đức về quyền và nghĩa vụ công dân sẽ giúp học sinh có thái độ tích cực và thực hiện những hành vi phù hợp chuẩn mực đạo đức xã hội.

Đối với tổ chức Đoàn Thanh niên: Tăng cường vai trò của tổ chức Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh trong việc *Tuyên truyền các nghị quyết của Đoàn, tổ chức thực hiện “Nền nếp – Kỷ cương”; các phong trào thi đua trong học tập - sinh hoạt; các hoạt động nội, ngoại khóa; các hoạt động “đền ơn đáp nghĩa - uống nước nhớ nguồn” ... nhằm thu hút học sinh đến tập thể, đến những hoạt động bổ ích để giáo dục về lòng nhân ái, truyền thống, đạo lí con người Việt Nam, qua đó để giáo dục đạo đức cho học sinh.*

Đối với cha mẹ học sinh: Cần trở thành gương tốt cho con, cháu học tập; có trách nhiệm tham gia đầy đủ các buổi họp phụ huynh học sinh; thường xuyên phối hợp tốt với giáo viên chủ nhiệm - nhà trường để kịp thời nắm bắt các thông tin, trong công tác quản lí việc học tập, chăm lo giáo dục rèn luyện đạo đức của con em mình. Mỗi cha mẹ học sinh cần quan tâm xây dựng tổ chức hội cha mẹ học sinh vững mạnh, có mối quan hệ thường xuyên với nhà trường; phát huy vai trò, chức năng của Hội là động viên, răn dạy con, cháu chấp hành nội quy của nhà trường, các chủ trương của Đảng và Nhà nước.

2.2.6. Phát huy vai trò nêu gương của đội ngũ cán bộ, giáo viên nhà trường

Để giáo dục đạo đức cho học sinh, chúng ta phải tiến hành đồng bộ nhiều giải pháp với sự tham gia của toàn xã hội, song vai trò quan trọng nhất vẫn là giáo viên. Hồ Chí Minh đã nói: *“Một tấm gương sáng sống có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền”*. Vì vậy, mỗi cán bộ, giáo viên nhà trường cần xác định bản thân phải là một tấm gương sáng. Cùng với việc thực hiện cuộc vận động: *“Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương tự học, tự rèn luyện”* do Công đoàn ngành Giáo dục phát động, các thầy cô giáo phải nhận thức rõ trách nhiệm nêu gương, tự giác đi đầu trong học tập và làm theo Bác, coi đây là một trong những giải pháp cơ bản để đẩy mạnh hơn việc giáo dục đạo đức cho học sinh. Mỗi cán bộ, giáo viên cần nêu gương ở cả cách tư duy, suy nghĩ, tác phong, ở mỗi một hành động nhỏ nhất trong đời sống hàng ngày, trong công việc. Ở thời đại 4.0, mỗi lời bình luận,... trên mạng xã hội, cán bộ, giáo viên cần thể hiện sự chín chắn và uy tín của mình.

Một trong những giải pháp giáo dục quan trọng của

Bác là nêu gương *“người tốt, việc tốt”*. Trước hết, thầy giáo, cô giáo phải là tấm gương sáng về đạo đức, *“phải là thầy giáo tốt”, “thầy giáo xứng đáng là thầy giáo”* cho học sinh noi theo. Muốn trở thành người thầy giáo tốt, phải trau dồi đạo đức cách mạng, giữ vững lập trường, nâng cao sự hiểu biết và trình độ chính trị, mới làm tốt công tác Đảng giao phó cho mình. Thường xuyên học tập chủ nghĩa Mác - Lênin theo cách của Bác là *“Học tập cái tinh thần xử lí mọi công việc đối với mọi người và đối với bản thân mình”*.

Hiện nay, tại các trường học, công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức không thể thiếu việc giáo dục cho học sinh học tập và thực hành tư tưởng, đạo đức theo tấm gương Hồ Chí Minh. Việc đưa ra từng chủ đề theo từng năm học, từng tháng trở nên cấp thiết và có ý nghĩa cụ thể. Chỉ trên cơ sở làm tốt công tác giáo dục đạo đức cho học sinh theo tư tưởng Hồ Chí Minh thì chúng ta mới đào tạo được lớp người có trí tuệ, giàu lòng yêu nước, phấn đấu cho mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội.

3. Kết luận

Học sinh là thế hệ trẻ, là những cá nhân gánh trên mình sứ mệnh của công cuộc giữ gìn và dựng xây quê hương đất nước. Do đó, bên cạnh những kiến thức đã có và những kĩ năng được trang bị, học sinh trung học phổ thông hiện nay phải phấn đấu và rèn luyện các giá trị đạo đức cho bản thân, đặc biệt là thông qua công tác học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ Việt Nam ngày nay vẫn còn nguyên giá trị. Trong bối cảnh đất nước đang ngày càng hội nhập quốc tế sâu rộng cùng với nền khoa học và kĩ thuật phát triển mạnh mẽ như hiện nay, học sinh trung học phổ thông càng cần phải được giáo dục đạo đức, lối sống theo đúng chuẩn mực của xã hội, có khả năng thích ứng với sự phát triển của thực tiễn, có tư duy đột phá, vững bước vượt qua mọi khó khăn, xứng đáng với niềm tin, sự kì vọng của Đảng và nhân dân đối với thế hệ, góp phần cùng toàn Đảng, toàn quân, toàn dân giữ vững và phát huy các thành quả cách mạng, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam ngày càng phồn vinh, thịnh vượng.

Tài liệu tham khảo

- [1] Thành Duy, (2002), *Tư tưởng Hồ Chí Minh với sự nghiệp xây dựng con người mới Việt Nam phát triển toàn diện*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2] Đoàn Nam Đàn, (2002), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục thanh niên*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [3] Hồ Thị Hoa, (2000), *Vấn đề nâng cao vai trò nhân tố chủ quan trong giáo dục đạo đức cho học sinh trung học phổ thông ở nước ta hiện nay*, Luận văn Thạc sĩ khoa học Triết học, Học viện Chính trị Quốc gia, Thành phố Hồ Chí Minh.

- [4] Hồ Chí Minh, (2011), *Toàn tập*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tập 5, tr.117.
- [5] Hồ Chí Minh, (2011), *Toàn tập*, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tập 6, tr.117.
- [6] Trần Quy Nhơn, (2005), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng thế hệ cách mạng cho đời sau*, NXB Giáo dục, Hà Nội.

EDUCATING HIGH SCHOOL STUDENTS ABOUT HO CHI MINH'S THOUGHTS AND MORALS NOWADAYS

Phạm Thanh Tuấn*¹, Phùng Đức Ngọc²

* Corresponding author

¹ Email: phamthanhluan187@gmail.com

Graduate Academy of Social Sciences

No. 57 Suong Nguyet Anh street, Ben Thanh ward,

District 1, Ho Chi Minh City, Vietnam

² Email: ducngoc25051999@gmail.com

Luong Van Can High School

173 Pham Hung, Ward 4, District 8,

Ho Chi Minh City, Vietnam

ABSTRACT: *President Ho Chi Minh has devoted his life fully to the independence, freedom of the nation, and the happiness of the people. His ideas have always been an invaluable cultural heritage of the Vietnamese people. One of the precious ideas that needs to be widely used in the current period is Ho Chi Minh's moral thought. He gave great attention and affection to the younger generation who holds the destiny of the nation and decides the future of the country. Today, along with the development of the trend of the time and international integration, in the face of the negative effects of the market economy, it partly affects the younger generations, including high school students. Therefore, the application of Ho Chi Minh's moral thought to moral education for high school students is now especially crucial.*

KEYWORDS: Moral thought, moral education, Ho Chi Minh moral thought, high school ethics.